

मराठी (आंतरभारती)

उत्तरे : सराव कृतिपत्रिका 2 री

विभाग 1 : गद्य

प्र. 1. (अ)

- (1) (i) (1) चित्रपटकथेचे नाव चिल्ड्रेन ऑफ हेवन
- (2) दोन भावंडांची नावे अली जहिरा

(ii) दोनही मुलांना घरच्या व बाहेरच्या कामाची आघाडी सांभाळावी लागते; कारण त्यांची आई सतत आजारी असते.

(2) तेव्हा मी चौथीत शिकत होतो व माझा दादा पाचवीत शिकत होता. आम्ही दोघे एकाच शाळेत होतो. आमची शाळा सकाळची होती. नुकतीच शाळा सुरू झाली होती. बाबांनी आम्हांला नवीन गणवेश दिले होते. एके दिवशी आम्ही दोघे सकाळी ७ वाजता शाळेत चालत जात होतो. जाताना वाटेत मी एका मोठ्या दगडावर ठेचकाळलो. पायाच्या अंगठ्यातून रक्त येत होते. तेव्हा क्षणाचा विचार न करता दादाने अंगातला शर्ट फाडला व माझी जखम फडक्याने बांधली. तशाच उघड्या अंगाने मला उचलून त्याने दवाखान्यात नेले. नुकताच घेतलेला नवीन शर्ट फाडल्यामुळे बाबा रागावतील याची जराही पर्वा त्याने केली नाही. माझ्यावर त्याचे अत्यंत प्रेम आहे.

प्र. 1. (आ)

- (1) (i) (1) माणूस दासू दासी (2) संरक्षण
- (2) माणसाची क्रूर कृत्ये (i) झाडांची फळे तोडणे (ii) प्राणी मारून खाणे
- (3) (i) दोन दिवसांत (ii) दासू-दासी (iii) हाडांच्या पोकळ्या (iv) डासांना मारणे

विभाग 2 : पद्य

प्र. 2. (अ)

- (1) (i)
सुगरण	माणूस
इवलीशी चोच	दोन हात

(ii) खोप्यामध्ये कोण निजली आहेत?

- (2) सुगरणीकडे फक्त एक चोच असते. त्या चोचीनेच ती घरे विणते. पण अरे, माणसा, तुला देवाने दोन हात आणि दहा बोटे दिली आहेत.

प्र. 2. (आ)

- (1) (i) मेघराज (ii) बैल

- (2) शेतावरील धान्याची भरभराट पाहून आनंदित झालेले शेतकरी म्हणतात – आम्हांला आता कशाचीही कमतरता नाही. आम्हीच आमचे मालक आहोत. आता आमचेच राज्य आहे.

विभाग 3 : भाषाभ्यास

प्र. 3. (अ)

- (1) (i) भूतकाळ
(ii) मकबरा खो-खो हसू लागतो.
(2) (i) टेहळणी करणे – गस्त घालणे
(ii) गायब होणे – नाहीसे होणे

प्र. 3. (आ)

- (1) (i) (1) सूर्य = रवी (2) चंद्र = शशी
(ii) आंतरभारती
(2) मुकुट
(3) (i) प्रश्नचिन्ह → (ii) पूर्णविराम →

विभाग 4 : उपयोजित लेखन

उपयोजित लेखनातील कृतींच्या स्वयं-मूल्यमापनाबाबत...

उपयोजित लेखनाच्या कृतींमध्ये विद्यार्थ्यांनी उत्तर लिहिताना स्वतःचे विचार, स्वतःच्या कल्पना स्वभाषेत लिहाव्यात, अशी अपेक्षा आहे. या कृतींची उत्तरे मुक्तोत्तरी स्वरूपाची असतात. विद्यार्थ्यांनी ही उत्तरे स्वतः लिहावीत.

या विषयातील सोडवून दिलेल्या पहिल्या कृतिपत्रिकेतील उपयोजित लेखनामधील कृतींची उत्तरे विद्यार्थ्यांनी अभ्यासावीत; गुणदान-पद्धतीतील मुद्दे विचारात घ्यावेत आणि स्वतः लिहिलेले उत्तर स्वतःच तपासण्याचा प्रयत्न करावा. गरजेनुसार आपल्या शिक्षकांचे मार्गदर्शनही घ्यावे.

उपयोजित लेखनाच्या अधिक अभ्यासासाठी

‘नवनीत मराठी (LL) उपयोजित लेखन : इयत्ता दहावी’

या पुस्तकात दिलेले उपयोजित लेखनाचे नमुने अवश्य वाचावेत.